

Xenofons dialog mellem Alkibiades og Perikles

Xenofon (ca. 425-354 f.v.t.) var hellensk officer og forfatter. Som ung var han med i kredsen omkring filosofen Sokrates i Athen. Senere blev han soldat i først persisk og senere spartansk tjeneste og blev landsforvist fra Athen. Xenofon var kritisk overfor det athenske demokrati og foretrak et meritokratisk system, dvs. at politisk indflydelse afhænger af præstationer og indsats.

I denne tekst fra begyndelsen af 300-tallet f.v.t. lader Xenofon den athenske statsmand Perikles diskutere politik med sin nevø og myndling, den unge, ambitiøse politiker Alkibiades (ca. 450-404 f.v.t.).

Samtalen er konstrueret og inspireret af filosofen Sokrates' samtale-metode, men giver et indtryk af tidens politiske debat om styreformere.

Xenofon: Dialog mellem Alkibiades og Perikles (Xen., Mem., 1.2.40-6)

Man fortæller, at inden Alkibiades var 20 år gammel, havde han følgende samtale om begrebet lov med Perikles, der foruden at være hans værge også var statens leder:

Sig mig, Perikles, sagde han, kan du mon forklare mig, hvad lov er?

– Ja, selvfølgelig, sagde Perikles.

– Jamen så gør det for gudernes skyld! Jeg hører jo om folk, der bliver rost for at være lovlydige, og jeg kan ikke tænke mig, at man kan få den anerkendelse, hvis man ikke ved, hvad lov er.

– Der er overhovedet ikke noget problem i det, du beder om, Alkibiades, sagde Perikles, hvis du vil vide, hvad lov er. Love er nemlig alt det, som folket går til møde om, vedtager og skriver ned, og hvor man siger, hvad man må og ikke må.

– Mener de så, at man skal gøre de gode ting eller de onde?

– Ved Zeus, de gode, knægt! sagde han, ikke de onde.

– Hvad nu, hvis det ikke er folket, men nogle få – ligesom i et oligarki – der samles og skriver ned, hvad man må, hvad er så det?

– Alt, hvad statens magthaver efter beslutning skriver ned, at man må gøre, det kaldes lov.

– Og hvis nu det er en tyrant, der har magten i byen, og han foreskriver borgerne, hvad de må, er det så også lov?

– Ja, sagde han, også det, en regerende tyrant skriver, kaldes lov.

– Jamen, vold og lovløshed, sagde han, hvad er så dét, Perikles? Er det ikke, når den stærkere ikke overbeviser den svagere, men bruger vold og tvinger ham til at gøre, hvad han selv finder for godt?

- Det synes jeg bestemt, sagde Perikles.
- Og hvis nu en tyrann ikke overbeviser borgerne, men skriver det ned og så tvinger dem til at gøre et eller andet, så er det altså lovløshed?
- Ja, det synes jeg, sagde Perikles. Jeg trækker nemlig det tilbage med, at det er lov, hvad en tyrann skriver uden at overbevise folk.
- Men det, de få skriver uden at overbevise flertallet, bare fordi de har magten, skal vi nu kalde det vold eller ej?
- Jeg synes, sagde Perikles, at alt, hvad nogen gør ved ikke at overbevise, men tvinge en anden, hvad enten han så skriver det ned eller ej, det snarere er vold end lov.
- Og hvis den brede befolkning har magten over dem, der har penge, og så skriver noget ned uden at overbevise dem, så må det vel også være vold snarere end lov?
- Ja, ja, Alkibiades! sagde Perikles. Da vi var på din alder, var vi skam også mægtig skrappe til den slags argumenter. Vi gik også op i sådan noget og spillede kloge, ligesom jeg synes du gør lige nu!
- Bare jeg dog havde kendt dig dengang, Perikles, da du virkelig var på toppen!

Fra: Mogens Hermann Hansen: "Kilder til demokratiet i Athen". Gyldendal, 2007, s. 93-95.
